

Aan Staatssecretaris

nota

Verzenden commissiebrief gevraagde reactie op het
burgerinitiatief Publiek, Toegankelijk en Gratis OV

TER BESLISSING

Datum

27 februari 2025

Onze referentie

IENW/BSK-2025/43276

Opgesteld door

DG Mobiliteit
Dir. Openbaar Vervoer en
Spoor
OV en Stations

Beslistermijn

10-03-2025

Bijlage(n)

4

Aanleiding

Op 1 oktober 2024 is het burgerinitiatief 'Publiek, toegankelijk en gratis OV' aangeboden aan de commissie voor de Verzoekschriften en de Burgerinitiatieven. In de vaste commissie voor Infrastructuur en Waterstaat van 22 januari 2025 is hierover gesproken en heeft de commissie u verzocht om een kabinetsreactie te ontvangen voorafgaand aan de behandeling van het burgerinitiatief.

Geadviseerd besluit

- Kennis te nemen van de inhoud van de brief
- Akkoord gaan met de verzending van de kabinetsreactie

Kernpunten

Het burgerinitiatief heeft bijna 50.000 steunbetuigingen ontvangen. De initiatiefnemers geven in het initiatief aan dat het openbaar vervoer weer een landelijke kerntaak moet worden en daarmee te kiezen voor een systeem dat mensen centraal stelt en niet de winst. Dit zou het OV niet alleen efficiënter en toegankelijker maken maar ook bijdragen aan een meer duurzame en rechtvaardige samenleving. Concreet stellen de initiatiefnemers voor om OV volledig te nationaliseren, het bestuursakkoord toegankelijkheid te herzien en OV stapsgewijs gratis te maken.

In de reactie op het burgerinitiatief worden de drie verschillende thema's publiek, toegankelijk en gratis OV apart behandeld en wordt aangegeven wat al wordt gedaan om het systeem toegankelijk en inclusief te houden. Ook wordt ingegaan op welke juridische en financiële (on)mogelijkheden er zijn voor de voorgestelde veranderingen.

Krachtenveld

Het burgerinitiatief 'Publiek, toegankelijk en gratis OV' is geïnitieerd door burgerbeweging DeGoedeZaak. Deze organisatie zet zich in voor sociale en politieke verandering door middel van burgerparticipatie en campagnes.

Op dit moment zijn er nog geen openbare standpunten van politieke partijen bekend met betrekking tot het burgerinitiatief 'Publiek, toegankelijk en gratis OV'. Het is de verwachting dat partijen in aanloop naar het debat hun visie op het initiatief zullen delen. Het voorstel voor Publiek OV sluit (deels) aan bij een initiatiefvoorstel voor inbesteding van provinciaal openbaar vervoer van de leden

De Hoop (PvdA-GL) en Olger van Dijk (NSC). Er is de afgelopen jaren veel aandacht geweest voor betaalbaarheid van het OV in de samenleving en de Tweede kamer. Dit heeft geleid tot het beperken van prijsstijgingen en onderzoek naar een landelijk ticket voor specifieke doelgroepen, maar gratis OV lijkt, na onderzoek, niet effectief.

Verder heeft de Tweede Kamer aangegeven dat er al veel informatie is gedeeld over de toegankelijkheid van het OV. Er zijn echter punten genoemd in het initiatief die niet feitelijk overeenkomen met het werk dat IenW verricht, zoals de voortdurende inspraak van ervaringsdeskundigen bij het Bestuursakkoord Toegankelijkheid OV (2022-2032). Daarom wordt er vooralsnog uitgebreid op dit onderwerp gereageerd.

Tot slot is de reactie afgestemd met HBJZ, VWS en FIN.

Informatie die niet openbaargemaakt kan worden

Niet van toepassing.

Toelichting

Samenvatting initiatief

Het burgerinitiatief *Publiek, toegankelijk en gratis OV* pleit voor een fundamentele hervorming van het openbaar vervoer in Nederland. De initiatiefnemers, ondersteund door burgerbeweging DeGoedeZaak, hebben ruim 46.000 handtekeningen verzameld, waarmee het onderwerp op de agenda van de Tweede Kamer is geplaatst.

De kernpunten van het voorstel zijn:

1. Nationalisatie van het OV – Het OV volledig in publieke handen brengen en marktwerking afschaffen.
2. Toegankelijkheid verbeteren – OV volledig toegankelijk maken voor alle reizigers, inclusief mensen met een beperking.
3. Gratis OV voor iedereen – Openbaar vervoer volledig kosteloos maken, gefinancierd uit algemene middelen.

De indieners stellen dat het huidige systeem te duur, onvoldoende toegankelijk en onbetrouwbaar is. Ze zien hun voorstel als een sociaal rechtvaardig en milieuvriendelijk alternatief dat mobiliteit voor iedereen garandeert.

Behandeling Burgerinitiatief

De commissie voor de Verzoekschriften en de Burgerinitiatieven heeft geadviseerd om bij de behandeling van het burgerinitiatief er oog voor te hebben dat over enkele losse onderdelen reeds besluitvorming heeft plaatsgevonden. Dit is vooral op het onderwerp toegankelijkheid en in mindere mate voor het in publieke handen brengen en gratis maken van het OV.

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Informatie
02.	Reactie op het burgerinitiatief Publiek, Toegankelijk en Gratis OV	Reactie op een verzoek vanuit de vaste commissie IenW n.a.v. het burgerinitiatief

Datum

27 februari 2025

Onze referentie

IENW/BSK-2025/43276

Opgesteld door

DG Mobiliteit

Dir. Openbaar Vervoer en

Spoor

OV en Stations

Aan

Staatssecretaris

Bijlage(n)

4

03.	Burgerinitiatief Publiek, Toegankelijk en Gratis OV	Het ontvankelijk verklaarde burgerinitiatief.
04.	Verslag over het burgerinitiatief	Verslag van de behandeling van het burgerinitiatief in de commissie voor de verzoekschriften en de burgerinitiatieven.
05.	Verzoek om kabinetsreactie op het burgerinitiatief	Verzoek voor een reactie vanuit van vaste commissie IenW.

Datum

27 februari 2025

Onze referentie

IENW/BSK-2025/43276

Opgesteld door

DG Mobiliteit
Dir. Openbaar Vervoer en
Spoor
OV en Stations

Aan

Staatssecretaris

Bijlage(n)

4